

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kürşat YENİLMEZ*
Nüket ÖZBEY**

ÖZET

Bu araştırma, ilköğretim okulu öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarını ve bu alışkanlıklarla ilgili demografik değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin çalışma alışkanlıklarında cinsiyet, sınıf düzeyi, matematik başarıları gibi değişkenler açısından farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2006-2007 eğitim öğretim yılında, Düzce ilindeki ilköğretim okullarında öğrenim görmekte olan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri arasından rastlantısal olarak seçilen 1000 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan çalışma alışkanlıkları anketi uygulanmıştır. Elde edilen veriler aritmetik ortalama, frekans tabloları, t-testi ve varyans analizi ile çözümlenmiş ve sonuç olarak öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının; cinsiyet, sınıf düzeyi ve matematik başarılarına göre farklılaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Alışkanlıkları, Matematik Başarıları, Matematik Öğretimi.

AN INVESTIGATION OF THE STUDY HABITS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS FROM THE ASPECT OF CERTAIN VARIABLES

ABSTRACT

This study aimed to determine any differences among study habits from the aspect of variables such as gender, grade and mathematics success. The sample of the study consists of randomly selected 1000 students from 5th, 6th, 7th and 8th grade students in Düzce. Data were collected by means of a "Study Habits" questionnaire which was developed by the authors. Mean, frequency tables, t-test and analysis of variance were used to analyze the data. The results of the study indicated that there were differences in the study habits in terms of gender, grade, and mathematics success.

Keywords: Study Habits, Mathematics Success, Teaching Mathematics

*Yrd. Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Meşelik Kampüsü, 26040, Eskişehir, Tel: 0-222-2393750 / 1611, Fax: 0-222-2293124

**Öğretmen, Düzce / Akçakoca Hamiyet Sevil İlköğretim Okulu, Tel: 0-380-6187066

NOT: Bu çalışma, 2007 yılında Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde Yrd. Dr. Kürşat Yenilmez'in danışmanlığında tamamlanan "İlköğretim Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tezi'nden derlenmiştir.

1. GİRİŞ

Üzerinde en çok konuşulan, insanoğlunun yaşantısını büyük bir ölçüde etkilediği ve değiştirebildiği düşünülen konuların başında eğitim yer almaktadır. Çevremizde yaşanan olası sorunların giderilmesinde öncelikle akla gelen çözüm yolları; iyi bir eğitim anlayışında veya eğitimin kalitesinin artırılmasında aranmaktadır. Düşünüldüğünde bu yaklaşıma hak vermemek elde değildir. Çünkü eğitimin tanımına baktığımızda, karşımıza çıkan açıklamalar bu kuramları desteklemektedir. “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak, istendik değişme meydana getirme süreci” (Ertürk, 1972) eğitim olarak tanımlanıyorsa, olumsuzlukları gidermedeki gücü de tabi ki yadsınamaz. Karşımıza çıkan problemleri çözme kabiliyetini edinmek ve bu yönde bir anlayışa, ayrıca da bilgiye sahip olmak için eğitim iyi bir kaynaktır ve gerekliliği şüphesizdir. Bu geniş çatının altında bireylerin yaşantılarına doğrudan etki eden onları yönlendiren disiplinler de yer almaktadır. Bunların başında bu çatı altında hedefleri gerçekleştirmek için öğretimle birlikte birleşen, matematik dersi yer alır. Matematik, insan yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında, yönlendirilmesinde, sistemli ve mantıklı bir düşünce alışkanlığının kazandırılmasında amaç ve insanın tüm etkinliklerinde kullanılan bir araçtır (Bulut, 1988). Bu ifadeyle ortada bir problem varsa bunun çözümünün matematikle mümkün olabileceği anlaşılabilir. Hatta gerekli çözüm yöntemlerinin ortaya çıkarılması için en başta bahsedilen yeteneklerin edinilmesinde de katkısı olduğu gözlenebilir. Fakat buna rağmen, bazen öğrencilerin matematik dersinden korktukları veya sıkıldıkları gözlenmektedir. Aslında öğrencilerin matematiğe karşı olan bu isteksizliğinin okul hayatının başlarında gözlenmediği, ilerleyen dönemlerde ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Yapılan araştırmalarda ilköğretimin birinci devresinde matematik dersleri, öğrencilerin en başarılı oldukları dersler içerisinde ilk üç arasında yer almaktadır. Ancak ikinci kademeyle birlikte özellikle 6. sınıfta bu işleyişin tersine döndüğü görülmektedir (Albayrak, 2000). Matematik dersini ilköğretimin birinci kademesinde zevkli bulan öğrencilerin birçoğu, ilköğretimden sonraki yıllarda bu dersi monoton görmeye ve sıkıcı bulmaya başlarlar. Bu nedenle, öğrenciler olarak bulduklarında matematikten uzaklaşırlar ve başka konulara yönelirler. Bu da sonuç olarak matematik alanında arzu edilen başarıyı ve gelişmeyi engeller (Baki, 1997). Burada düşünülmesi gereken önyargısız olarak matematikle tanışan öğrencinin, matematikten kopmasının sebepleri arasında, ilk yıllarda yaşadığı başarısızlıkların, bunlardan edindiği olumsuz deneyimlerin, gerekli dönüt ve düzeltmelerin yapılmayışının, ilerleyen yıllarla biriken ve zorlaşan öğretim programından zorunlu olarak uzaklaşmasının ve tabi ki bütün bunların belki de sebebi olan yanlış çalışma alışkanlıklarının etkisi olduğu söylenebilir.

1.1. Matematik Öğretimi

Gerek günlük yaşamda gerekse okul hayatında matematiğin bu denli önem kazanması, öğretimi üzerinde de birçok araştırma yönteminin geliştirmesini gerekli kılmıştır. Dersin özelliği gereği içerdiği kurallar ve formüller de, matematik öğretimini daha zevkli ve kalıcı hale getirmek için yöntem arayışlarını desteklemiştir. Ülkemizde matematik kavramlarını ve işlemleri öğrenmek bir angarya olarak algılanmakta; öğrenciler matematiği gerektiğinde anımsamaya yönelik kurallar, zor ya da anlamsız formüller dizisi, karışık yöntemler olarak görmektedirler (Ersoy, 1992). Bu da bu arayışı haklı çıkaracak bir başka nedendir. Çünkü öğrencinin ilgisini çekebilmek, bu dersin gerekliliğine inandırabilmek, kısacası dersi zevkli hale getirebilmek için, diğer derslere oranla daha fazla eylem gerekmektedir. Çoğu öğrenci sözü edilen bu kurallar ve formüller dizisini anlamsız ve gereksiz bulmaktadır. Tabii ki bunların yanında formüllerin çıkışı, kuralların mantığını yakalayarak hayata uyarlayabilen, matematiği bir zihin oyunu olarak görüp onunla uğraşmaktan haz alabilen öğrenciler de yok değildir. Zaten matematik öğretiminin temel amacı, böyle düşünen öğrenci sayısını arttırabilmek, bütün bunlardan da öte tüm öğrencilerin böyle düşünmesini sağlayabilmek olmalıdır. Yani tüm öğrenciler için matematik gerçeklere dayanan bilgilerin

minimum seviyede buna karşılık özel düşünme becerilerinin kullanıldığı durumlarla ilgili deneyimlerin maksimum seviyede yer aldığı bir öğrenme çeşidi olmalıdır (Smith, 1996). Bunların yanında öğrencilerin matematik dersinde başarılı olabilmesi için, çalışma alışkanlığı edinebilmesi, uygulayabilmesi ve kendisi için en verimli olacak yöntemi belirleyebilmesi de önemli olacaktır. Bu nedenle bazı çalışma alışkanlıklarına değinilebilir.

Aralıklı çalışma: Daha fazla başarılı olmak veya başarısızlığın üstesinden gelebilmek için çalışma alışkanlıklarının özelliklerini bilmek uygun olanı seçmek gereklidir. Yukarıda değinildiği gibi bu konuda yardımcı olabilecek birçok yöntem vardır. Ama belki de temeli oluşturacak özellik çalışma ve öğrenmenin, hangi nitelikte ve zaman aralıklarında gerçekleştirileceğidir. Öğrenciler çalışma zamanını ayarlama yönünden oldukça farklılık gösterirler. Bir uçta, çalışmak üzere günde bir saat veya haftada üç gün ikişer saat vb. program yaparak düzenli aralıklarla çalışan öğrenciler vardır. Bu yöntem aralıklı çalışma denir. Diğer uçta ise, bütün dönem boyunca ders kitabına nadiren göz atan, fakat sınavdan hemen önce "sıkışık" bir çalışma devresine giren öğrenciler vardır. Bu çalışma biçimine ise toplu çalışma denir. Ayrıca aralıklı çalışma ilgili konunun her gün veya her hafta tekrar edilmesi, derse sistematik bir şekilde çalışılması anlamına da gelmektedir. Aralıklı çalışma daha doğru olduğu halde, öğrenciler öğrendiklerinin "tazeliliğiyle" sınava girip "tutturabildiklerini kar bellerler". Halbuki aralıklı çalışmanın yanı sıra toplu bir tekrar onları daha başarılı hale getirir. Çalışma becerileri konusundaki araştırmalar aralıklı ve düzenli çalışmanın, yoğun bir biçimde kısa zamanda yapılan çalışmaya göre çok daha başarılı sonuçlar verdiğini göstermektedir (Usova, 1989).

Aynen öğrenme: Aynen öğrenme birey için yeni olan bilginin ya da bilgilerin hafızada daha kalıcı hale getirilmesine yönelik bir çabadır. Genellikle tekrarlamaya yoluyla bu bilgi ve bilgiler uzun süreli hafızaya yerleştirilir (Yıldırım vd., 2000). Özellikle matematik dersinin bazı konuları bu öğrenmeye müsaittir. Aslında bilgilerin ezberlenmeden ilişkilendirilerek öğrenilmesi öğrenmenin doğasına da daha yakındır. Ancak ön şart ilişkisi en yüksek derslerden biri olan matematik konularının öğrenilmesinde bazı kalıpların, formüllerin kazanılmış olması beklenmektedir. Böylece verilmek istenen üst düzey bilgiye geçilecektir. Burada "tekrar" önem kazanmaktadır. Çalışma alışkanlıkları içerisinde de tekrarın önemli yeri olacağı düşünüldürse, tekrar yaparken dikkate alınması gereken stratejiler göz önünde bulundurulmalıdır.

Planlı çalışma yöntemi: Plan, yapılacak işlerin belirli bir süre ve düzen içine sokulmasıdır. Çalışmada plan; "nasıl" , "ne zaman" ve "nerede" çalışacağımıza karar vermek demektir (Uluğ, 1993). Hazırlayacağımız plandaki başarı, çalışma başarımızı direkt olarak etkileyecektir. Plan yapma konusundaki ilk sıkıntı başlangıç aşamasındadır. Keza en önemli zaman kayıpları bu dönemde yaşanmakta ve ne çalışacağına karar verme, gerekli malzemeyi bir araya getirme, ön hazırlık yapma ve nihayet çalışmaya oturma süreci düşünüldüğünde daha fazla zaman alabilmektedir. Bunun önüne geçmek, zaman planlamasının alışkanlık haline getirilmesiyle birlikte, bütün hazırlıkların mekanik olarak gerçekleşmesiyle de mümkün olacaktır. En küçük bir aksaklık, bir sapma durumunda planın çöpe atılıp yeniden plan yapma süreci başlayabilir. Bunun yerine daha gerçekçi ve karşılaşılabilecek aksaklıklara karşı da esnek bir plan hazırlanmasında yarar olacaktır. Plan yaparken yapılan önemli hataların başında ise, eğlence ve dinlenmeye yeterli vaktin ayrılmaması da gelmektedir.

Okuma Yöntemi: Öğrenmeyi gerçekleştirebilmek ve kalıcılığını sağlamak için beklenen davranış çalışma faaliyetinin gösterilmesidir. Bu beklentinin temelinde yatan ders çalışma etkinliklerinin çoğu, okuma basamağından geçmektedir. Okuma bireyin duygu ve davranışlarına zenginlik ve renk katar, insanlara ve doğaya yansız ve hoşgörü ile bakmayı öğretir, kişinin dünya görüşü genişler, bilgisi artar, beğeni düzeyi yükselir. Kişiyi düşünme ve yaratma özgürlüğüne kavuşturur. Okuma uygarlığın ve kültürel gelişmenin bir göstergesidir

(Oğuzkan, 1991). Okuma bu önemli özelliklerinin yanı sıra eğitim ve öğretim etkinlikleri için de vazgeçilmez bir unsurdur. Bilgi kaynağına ulaşmada, problemlerin çözümü için cevap aramada, tekrar aşamasını gerçekleştirmede karşımıza çıkacak yardımcı, yine kaynaklardan okunacak bilgiler olacaktır. Çünkü okuma; bir konuyu öğrenmek için, yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlam ya da aynı zamanda seslere çevirme işidir. Sistemli bilginin hemen tümüyle yazılı olması, bu bilgiye ulaşmak için okumayı gerekli kılmaktadır. Okulda öğrenme dinleme kadar; büyük ölçüde okumaya da dayanır. Bu yüzden okuduğunu anlama gücü yüksek olan öğrencinin öğrenmesi kolaylaşmakta, düşük olanın ise zorlaşmaktadır (Özçelik, 1987). Bu nedenle etkili okuma tekniklerini bilmek, kişiye okuduğunu anlama ve okuma araçlarını seçme yeteneği kazandırır; anlatım gücünü ve sözcük dağarcığını geliştirir; zamandan ve harcanacak enerjiden artırım yapma olanağı sağlar. Bunun için “nasıl”, “ne zaman” ve “neyin” okunması gerektiğini bilmek gerekir (Uluğ, 1993).

Not alma tekniği: Çalışma alışkanlığı edinebilmesi için öğrencinin çalışacağı kaynakları kullanma ve gerekirse hazırlama becerisine sahip olması gerekmektedir. Derse aktif olarak katılan bir öğrencinin not alma tekniklerini bilmesi bu konuda kendini geliştirmesi, hatta kendine özgü bir teknik yapılandırması beklenir. Öğrencinin not alabilmesi için önemli bilgiyi önemsizden ayırt etmesi gerekir. Not alma öğrencinin anlamlı öğrenmesini sağladığı gibi, daha sonra bilgiyi tekrar etme ve gözden geçirilmesini hızlandırır, kolaylaştırır (Senemoğlu 1999). Bütün bu faydaları sıralandığında not alma işlemi sonucunda oluşan yazılı belge, öğrenci için dilini en iyi anladığı, yalın, sade bir anlatıma sahip kaynak olmaya adaydır. Etkili not almak ise, bireyin kendi tümceleri ile ana düşünceleri saptama, önemli düşünce ve noktaları özetleyerek, birleştirerek bir biçim oluşturmaktır (Subaşı 2000). Bilgilerin sıralamasına dikkat etmeden, önem düzeyini belirlemeden aktarılanların hepsini işlemek de, not almada yapılan hatalardandır.

Dinleme etkinliği: Verimli ders çalışma, öğrencilerin okulda başarılı olmasında önemli rolü bulunan ders dinleme, ders çalışma, ödev hazırlama gibi çalışmalarda ustalık, davranış, tavır ve alışkanlıkların kazanılması ile söz konusu olabilir (Tan, 1992). Buradan çalışma alışkanlıkları edinmek ve okulda başarılı olabilmek için dinlemenin önemi anlaşılabilir. Dinleme, konuşma ya da okuma yoluyla gönderilen bir bildirim algılanıp, kavranmasıdır. Dinleme aynı zamanda öğrenme yollarından biridir ve belli bir amaç için yapılır. Daha açık bir anlatımla “dinleme” öğrenci tarafından işitilen bir şeyin anlaşılmasıdır (Uluğ, 1993). Öğrencinin öğrenmeye çalışırken kullandığı tekniklerden, okuma etkinliği daha çok kendi çalışmalarında yer alırken dinleme etkinliği okul hayatının önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Bu da etkin dinleme becerisine sahip olan bir öğrencinin, bu zamanı iyi değerlendirdiğini, yani başarıyı hedeflediğini gösterir. Özellikle kendine ayırdığı zamanda yapacağı etkinliklerin daha verimli geçmesi için, dersi iyi dinleme, hem zaman hem de göstereceği çaba açısından bir avantaj olacaktır.

Hatırlama: Öğrenmenin tam anlamıyla gerçekleşmesi, kalıcı olmasını gerektirmektedir. Aynı zamanda başarı durumunun sağlanması için de öğrenilenlerin gerektiğinde kullanılabilmesi amaçlanmaktadır. Yani harcanan çabanın yerini bulması için hatırlama ve bu yöndeki teknikler önem kazanmaktadır. Anımsamayı kolaylaştıracak bazı teknikler vardır. Bu tekniklere rağmen birçok etken hatırlamayı olumsuz yönde etkiler. Binbaşoğlu'na (1991) göre, gereçlerin öğrenilmesinin üzerinden geçen zaman, karışımın (interference), ilk ve son öğrenilen şeylerin birbiri üzerine yaptığı etki derecesi, ilk öğrenme derecesi, ilk öğrenilenin anlamlılığı bu etkenlerden bazılarıdır. Öğrencilerin hem bunları hem de hatırlama tekniklerini keşfetmeleri ve bu yönde yönlendirilmeleri çalışma alışkanlıklarını da olumlu yönde etkileyecek, kendileri için uygun yöntemi bulmalarını sağlayacaktır

Motivasyon: Öğrencilerde çalışma isteğini oluşturabilmek, bu konuda bir plan

hazırlamalarını ve çalışma alışkanlığını edinmelerini istemek için, öncelikle bu isteğin onlarda oluşmasını sağlamak gerekmektedir. Bilinen bir gerçek vardır ki anne-baba baskısı ve olumsuz kıyaslamalar ile öğrencide çalışma isteğini ortaya çıkarabilmek pek mümkün olmamaktadır. Ayrıca çocuğun kendine güveni olup olmaması da aile ilişkileri ile açıklanmaktadır (Ataklı, 1998). Yani anne-baba baskısı ile, öğrencinin çalışma masasında veya odasında çalışıyormuş gibi görünerek zaman harcamasını, böylece bu isteğe sahip olan anne babasını ve en başta da kendisini kandırmasını sağlanmaktadır. Hâlbuki bu talep, kendinden gelmiş olsa inandıracağı tek yetkili merci öğrencinin kendisi olsa, böyle bir aldatmacaya gereksinim duyulmayacaktır. Esas olan öğrencide bu isteği oluşturabilmektir. En bilinen tanımıyla bu isteği oluşturabilmenin birebir karşılığı motivasyondur. Motivasyon bir hedefe dönük olarak davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren bir güç olarak tanımlanmaktadır (Dilts 1998; Lumsden 1994). Çalışma davranışını harekete geçirebilmek için motivasyonu ve başta da öğrencinin kendine olan güvenini sağlamak şarttır.

Test yapma: Öğrencilerin ilköğretim ve liseden sonra girdikleri OKS ve ÖSS gibi iki önemli sınavın test tekniğine dayalı bir değerlendirmeye yapılması test yapma alışkanlığının, çalışma alışkanlıkları arasında önemli bir yeri olduğunu göstermektedir. Bazen bilgi kazanılmış olsa bile, test yapma becerisini edinmemiş öğrencilerin test içinde onlara hazırlanan tuzaklara kolayca düştükleri görülmektedir. Bunun nedeni test çözme becerisine ve onun getirdiği dikkat unsuruna sahip olmamaları olabilir. Amaç daha hızlı ve daha fazla doğru yanıtı ulaştırmaktır. Fakat bu telaş çoğu zaman başarılı öğrenciyi bile tedirgin etmekte kendisinden beklenen performansı gösterememektedir. Bunların önüne geçebilmek için çalışma alışkanlıkları içerisinde test çözme etkinliğine yer verilmeli, daha doğru nasıl gerçekleştirileceği öğrenci tarafından bilinmelidir. Fakat test çözmede yetenekli olan bu öğrencinin sınavlardan geçtiğinde, tam anlamıyla başarılı bir öğrenmeyi gerçekleştirdiği söylenemeyebilir. Eğer öğrenci uygulama basamağında, test çözdüğü soruları ifade edemiyor, günlük yaşamda karşılığını göremiyor ise sadece oyunu kuralına uygun olarak oynamıştır. Bu nedenle istenen öğrenmenin tam gerçekleşmiş olması mümkün olmayabilir. Oysa öğrenciye test çözme becerisi kazandırmaktan vazgeçip, düşünmeyi, araştırma yapmayı, deney sonuçlarını yorumlamayı öğretmek gerekmektedir (Ayas, 1996). Aynı zamanda bunlar unutulmadan test çözme konusunda öğrencileri geliştirmek, uygulanan sistemde sıyrılmak isteyen öğrenciler için de gereklidir.

Zaman yönetimi: Zaman öğrencinin çalışmayı gerçekleştirebilmesi için planlaması gereken bir unsur olduğu gibi, tüm bireylerin de yaşamının önemli bir belirleyicisidir. Zaman yönetimi aslında insanın kendisini yönetebilmesi, örgütlü olabilmesi, planlı programlı olabilmesidir. Dolayısıyla insanların zamanlarını etkili ve verimli kullanamamaları, yönetememelerinin altında kendilerine söz geçirememeleri, kontrol edememeleri yatar. Çünkü zamanın çoğu başkaları tarafından değil insanın kendisi tarafından boşa harcanmaktadır (Özgen ve Doğan, 1997). Öğrencinin çalışmaları için gerekli olan zamanı ayarlamada ve düzenlemede sorumluluk da kendisine ait olmaktadır. Öncelikle öğrencin, zamanını çalışmaya verme konusundaki fedakârlığı kabul etmesi ve hedef belirlemesi gerekmektedir. Çünkü zamanı etkin yönetmek ya da kullanmak, sahip olunan her saati, her dakikayı belirli bir amaç doğrultusunda planlayarak kullanmak anlamına gelmektedir (Uğur, 2000). Başarılı olmayı hedefleyen öğrenci de zamanın belli bir kısmını bu konuda çaba sarf ederek harcaması gerektiğini bilmelidir. Fakat her zaman söylendiği gibi uzun süre çalışmak ve sonucunda yorulmakla netice başarı olmamaktadır. Önemli olan planladığı zaman dilimi içerisinde yaptığı faaliyetlerin kalitesidir. Bunun yanında belirlediği zaman dilimi içerisindeki faaliyetleri gerçekleştirememesi ertelemeye gitmesi planı aksatacağından zaman kaybına neden olacaktır. Nedeni ne olursa olsun erteleme ölümcül bir zaman hırsızdır (Smith, 1998).

Ama bunun yanında öğrencinin zamanı yönetmek adına yaptığı bir çalışma programında esnekliklere yer olmalıdır.

Öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarına etkisi olan bazı değişkenlerle ilgili olarak alan yazındaki araştırmalara bakıldığında ilk olarak, Armbuster ve Anderson (1981) tarafından, orta dereceli okullarda çalışma teknikleri konusunda yapılan araştırmada, herhangi bir çalışma tekniğinin doğru biçimde, doğru bilgiyi işlemede kullanıldığında, öğrencilere oldukça yardımcı olabileceği sonucu ortaya konmuştur (Akt. Yüksel, 1997). Bunun yanında Can (1990), üniversitede akademik yönden düşük başarılı olduğu belirlenen 42 öğrenci üzerinde gerçekleştirdiği deneysel araştırmada, grupla psikolojik danışma ve çalışma alışkanlıkları eğitiminin, öğrencilerin çalışma alışkanlık ve tutumları ile sınav kaygıları ve akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma alışkanlıklarıyla ilgili eğitim gören gruptaki öğrencilerin, çalışma alışkanlık ve tutumları ile akademik başarı düzeylerinin, psikolojik danışma grubundakilerden anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır (Akt. Yüksel, 1997). Buradan akademik başarıyı, dolayısıyla matematik başarısını etkileyecek unsurlar arasında çalışma alışkanlığı kazanılmasının etkili olduğu anlaşılabilir. Diğer taraftan Dilek'in (1993), "lise öğrencilerinin ortaokul ve lisedeki ders çalışma alışkanlıkları ve akademik başarılarının karşılaştırılması" adlı araştırmasında, öğrencilerin ortaokuldaki ders çalışma alışkanlık ve başarı düzeylerini lisede de sürdürdükleri gözlenmiştir (Akt. Arslantaş, 2001). Yani çalışma alışkanlığı kazanıldığında bu alışkanlığın, devamlılığında da büyük ölçüde etkili olduğu görülmüştür. Aynı zamanda, Britton ve Tesser (1991) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi uygulamalarından, kümülatif akademik not ortalamalarının tahmin edilebileceği hipotezini ortaya atmışlardır. Araştırmada 1983 yılında 90 üniversite öğrencisine zaman yönetimi anketi uygulanmış, ayrıca üniversiteden öğrencilerin giriş puanları alınmıştır. 4 yıl sonra yapmış oldukları değerlendirmede, zaman yönetimindeki puan artışının akademik başarıyı etkilediğini bulmuşlardır. Sonuç olarak çalışma alışkanlıklarından biri olan zaman yönetimi ve diğer yöntemler ile başarı durumları arasında karşılıklı bir etkileşim olduğu görülmüştür.

1.2. Araştırmanın Problemi: "İlköğretim öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları nelerdir ve bu alışkanlıklar kişisel özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?"

1.3. Araştırmanın Alt Problemleri

1. İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları nelerdir?
2. İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
3. İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
4. İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları matematik başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma ile ilköğretim öğrencilerinin matematik dersi çalışma alışkanlıklarının ve bununla ilişkili olabilecek demografik değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece öğrenciler için matematik başarısını arttırmak adına, kullanılacak doğru yöntemler belirlenebilecek, çalışma alışkanlıklarını ve bunun sonucunda matematik başarısını olumsuz yönde etkileyen değişkenler saptanarak, gerekli önlemler alınabilecektir. Matematik dersinde başarısız olduğunu düşünen bir öğrencinin matematik ile olan ilişkisini kesmeme için ona bir çözüm yolu gösterilmesi gerekmektedir. Yapılacak araştırma ile öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını hangi değişkenlerin etkilediğini belirlemek mümkün olacaktır. Böylece eksik çalışmaların düzeltilmesi, doğru çalışma alışkanlığını kullanarak yeniden yapılandırılması mümkün olabilecektir. Bütün bunların yanında çalışma alışkanlıklarına cinsiyet, sınıf düzeyi, matematik başarı durumu gibi değişkenlerin de etkisi

araştırılacaktır.

1.5. Sayıtlar

Bu çalışmada kullanılan örneklemin Düzce ilindeki ilköğretim okullarında okumakta olan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerini temsil edecek düzeyde olduğu kabul edilmektedir. İlköğretim 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine sorulmak üzere hazırlanan anketten gelecek cevapların öğrencilerin düşüncelerini doğru olarak yansıttığı varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmanın verileri 2006-2007 öğretim yılı bahar yarıyılında Düzce ilinde çeşitli ilköğretim okullarında eğitim görmekte olan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Ders çalışma alışkanlıkları çalışmada kullanılan veri toplama aracında yer alan alışkanlıklarla sınırlandırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada genel tarama modeli türlerinden, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 1998; Kırcaali İftar, 1998). Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli ile öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının; cinsiyete, sınıf düzeyine ve matematik başarı durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığına bakılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2006-2007 öğretim yılında Düzce ilindeki ilköğretim okullarında 5, 6, 7, ve 8.sınıfta okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; evreni oluşturan öğrenciler arasından rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 1000 öğrenciden oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Yıldırım vd. (2000) tarafından geliştirilmiş anket ile buna ek olarak çeşitli yabancı kaynaklar ve internet taraması sonucunda ulaşılan diğer anketlerden de destek alınarak düzenlenmiş olan "Çalışma Alışkanlıkları Anketi" kullanılmıştır. Bu anket aktif öğrenme, zaman yönetimi, çalışma için hazırlık, ders notları almak, ders kitabını okumak, metni işaretlemek ve not almak, kelime ve kavram gelişimi, hafıza, test yapmak, motivasyon, insan, kaynaklar ve dinlenme, ödev hazırlamada stres ve kaygı olmak üzere on iki bölümden oluşmaktadır. Buna ek olarak anketin sonunda öğrencilerin bazı kişisel özellikleri sorgulanmaktadır.

Öncelikle hazırlanmış olan taslak anket, benzer bir gruba ön deneme için uygulanmıştır. 50 öğrenci üzerinde yapılan bu ön çalışmaya göre anketin geçerliliği ve güvenilirliği saptanmıştır. Sonuçlar uzman görüşüne sunulmuştur. Anket maddeleri üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ön denemesi yapılan, geçerliliği ve güvenilirliği yüksek olan çalışma alışkanlıkları anketi çoğaltılarak ve gerekli yerlerden izin alınarak öğrencilere uygulanmıştır.

Uygulanan anketin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı her bir bölüm ve anketin tamamı için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Anketin alt başlıkları için Cronbach Alfa iç tutarlılık kat sayıları sırasıyla; aktif öğrenme (0,77), zaman yönetimi (0,60), çalışma için hazırlık (0,80), ders notları almak (0,69), ders kitabını okumak (0,70), metni işaretlemek ve not almak (0,74), kelime ve kavram gelişimi (0,68), hafıza (0,66), test yapmak(0,72), motivasyon (0,67), insan, kaynaklar ve dinlenme (0,60), ödev hazırlamada stres ve kaygı (0,74) olarak hesaplanmıştır. Böylece anketin alt bölümlerine göre güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Anketin tamamının iç tutarlılık katsayısı ise 0,95 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak hazırlanan anketin güvenilirliği yüksek olan bir anket olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Anketler sonucunda elde edilen veriler bilgisayara yüklenerek uygun istatistiksel teknikler seçilip SPSS 13.0 paket programı aracılığıyla uygulanmıştır. Araştırmanın problemine ve alt problemine uygun olarak frekans tabloları, t-testi ve varyans analizi sonuçlarından yararlanılmıştır. Varyans analizi sonucunda elde edilen farklılıkların hangi grup düzeyleri arasında bulunduğu Tukey çoklu karşılaştırma testi yardımıyla araştırılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizler ile ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Önce çalışma grubunun karakteristik özellikleri frekans tabloları yardımıyla incelenmiş ve sonuçlar Tablo 1 de sunulmuştur. Tabloda araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, matematik başarıları yönünden dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 1 : Öğrencilerin karakteristikleri

	f	%
Cinsiyet		
Erkek	501	50,1
Kız	499	49,9
Sınıf Düzeyi		
5.sınıf	190	19,0
6. sınıf	257	25,7
7. sınıf	259	25,9
8. sınıf	294	29,4
Matematik başarıları		
Zayıf	179	17,9
Geçer	236	23,6
Orta	297	29,7
İyi	211	21,1
Pekiyi	77	7,7

Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilere ilişkin karakteristik bilgilerden sonra öğrencilerin matematik çalışma alışkanlıklarının ve bu alışkanlıkların kişisel özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi aşamasına geçilmiş ve bulgular alt problemlere dayalı olarak aşağıda sunulmuştur.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları nelerdir?” şeklinde belirlenen alt probleme ilişkin bulgular Tablo 2 de sunulmaktadır.

Tablo 2 :Çalışma alışkanlıklarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

	N	Ortalama	Std. Sapma
Aktif öğrenme	1000	3,736	,591
Zaman yönetimi	1000	3,503	,662
Çalışma için hazırlık	1000	3,879	,635
Ders Notları Almak	1000	4,025	,695
Ders Kitabını Okumak	1000	3,499	,616
Metni İşaretlemek ve Not Almak	1000	3,746	,785
Kelime ve kavram gelişimi	1000	3,823	,759
Hafıza	1000	3,878	,771
Test Yapma	1000	3,747	,719
Motivasyon	1000	3,645	,617
İnsan Kaynakları ve Dinlenme	1000	3,581	,720
Odev Hazırlamada Stres ve Kaygı	1000	2,601	1,022

Tablo 2 incelendiğinde çalışma alışkanlıklarından en yüksek ortalama ile en çok ders notları alma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. İkinci sırada çalışma için hazırlık, üçüncü sırada hafıza ve en son sırada ise en düşük ortalama ile ödev hazırlamada stres ve kaygı alışkanlıkları yer almaktadır. Öğrencinin ders esnasında aldığı notlar, evde çalıştığı zaman diliminde o dersi ve anlatılan bilgileri gözünde canlandırabilmesi için yardımcı olacaktır. Ders notu almanın en yüksek ortalamaya sahip olmasını, derste alınan notlarla oluşturulacak kaynağın önemli noktaları belirtmedeki gücünün, diğer kitaplara nazaran daha fazla olmasına bağlanabilir. Öğrencinin notlarına koyduğu kısaltmalar, ünlemler, yıldızlar onun için dikkat çekici ve belirleyici olacaktır. Ders notu alma çalışma alışkanlığından sonraki ortalama ile sahip olan çalışma için hazırlık yöntemi, öğrencilerin çalışma için çabaladığı sonucunu bize gösterebilir. Fakat çalışma için hazırlık alışkanlığının edinilmiş olduğu düşünülse bile, başarının düşük olması nedeniyle, yapılan bu çalışmaların çok verimli geçmediği aklı gelebilir. Öğrenci çalışma için yaptığı hazırlık sürecini dolu, dolu geçirmelidir. Odasına kapanıp saatlerini harcaması başarının geleceğinin garantisi olamaz. Kaldı ki tabloya bakıldığında öğrencilerin üçüncü sırada hafıza tekniğini sık kullanması, yapılan çalışmaların kalıcılığından emin olunmadığını ve bu konuda öğrencinin sıkıntı yaşadığını gösterebilir. Sadece bilginin edinilmesinin yetmediği, kalıcı olması için uğraş gerektirdiği sonucuna da varılabilir. Bunların yanında en az ortalama ile ödev hazırlamada stres ve kaygı sahiptir. Bu sonuç stres ve kaygının olumsuz ifadeler olduğu düşünülürse ilk bakışta sevindirici gelebilir. Oysa başka bir bakış açısıyla ödev yapmanın pek önemsenmediği görülmektedir. Tüm sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin derste not almaya önem vermesi olumlu bir davranış ve başarının kapısını açacak bir yöntemdir. Ama bunun yanında çalışma için hazırlıklarının gerçekçi olması ve kalıcılığı için çabalaması matematik dersine çalışmakta zorlanıldığını gösterebilir. Bunun üstüne verilen ödevlerin pek önemsenmemesi, bu zincirin bazı halkalarının tam anlamıyla gerçekleştirilmediğini, bu nedenle de yakınılan bir başarısızlık durumunun olduğunu gösterebilir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

"İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları, cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde belirlenen alt probleme ilişkin bulgular Tablo 3 de sunulmaktadır.

Tablo 3: Çalışma alışkanlıklarının cinsiyet grupları açısından farklılığına ilişkin t-testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Metni İşaretlemek ve Not Almak	Kız	501	3,797	0,819	2,061	0,025
	Erkek	499	3,695	0,748		
Ödev Hazırlamada Stres ve Kaygı	Kız	501	2,469	0,952	-4,130	,003
	Erkek	499	2,735	1,073		

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyete göre öğrencilerin, metni işaretlemek ve not almak ile ödev hazırlamada stres ve kaygı çalışma alışkanlıklarına ilişkin davranışları arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. t testi tablosuna ait sonuçlara göre metni işaretlemek ve not almak çalışma alışkanlığını, kızların erkeklerden daha çok kullandıkları gözlenmektedir. Sınav için yapılan ön çalışmalarda, not tutarak çalışan öğrencilerin, not tutmadan çalışanlara oranla daha başarılı oldukları saptanmıştır (Gürsoy, 2006). Aynı zamanda yine ortalamalara bakıldığında, kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin, erkek öğrencilere göre

daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Metni işaretlemek ve not almak, ödev hazırlamada stres ve kaygı bölümleri dışında, cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları, sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?” şeklinde belirlenmiş olan alt probleme ait sonuçlar Tablo 4 de sunulmuştur.

Tablo 4: Çalışma alışkanlıkları açısından sınıf düzeyleri arasındaki farklılıklara ilişkin varyans analizi sonuçları

	Kaynak	S.D	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Aktif öğrenme	Gruplar Arası	3	4,154	1,385	3,995	,008	5-8 6-8
	Grup İçi	996	345,190	0,347			
	Genel	999	349,344				
Zaman yönetimi	Gruplar Arası	3	8,742	2,914	6,760	p<,001	5-8 6-8
	Grup İçi	996	429,326	0,431			
	Genel	999	438,068				
Çalışma için hazırlık	Gruplar Arası	3	4,527	1,509	3,763	,011	5-8
	Grup İçi	996	399,450	0,401			
	Genel	999	403,977				
Kelime ve kavram gelişimi	Gruplar Arası	3	5,644	1,881	3,282	,020	5-8
	Grup İçi	996	571,027	0,573			
	Genel	999	576,671				

Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyine göre öğrencilerin; aktif öğrenme, zaman yönetimi, çalışma için hazırlık, kelime ve kavram gelişimi çalışma alışkanlıklarına ilişkin davranışları arasında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Tablodan 8. sınıftaki öğrencilerin 5 ve 6. sınıftaki öğrencilere göre aktif öğrenme ve zaman yönetimi yöntemlerini, daha az kullandıkları anlaşılmaktadır. Aynı zamanda 5. sınıfta okuyan öğrencilerin 8. sınıfta okuyan öğrencilere göre daha çok çalışma için hazırlık yaptıkları, kelime ve kavram gelişimi açısından da daha çok etkinlikte buldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Yapılan çalışmaya göre ders notları almak, ders kitabını okumak, metni işaretlemek ve not almak, hafıza, test yapmak, motivasyon, insan, kaynaklar ve dinlenme, ödev hazırlamada stres ve kaygı, çalışma alışkanlıkları açısından sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“İlköğretim öğrencilerinin matematik ders çalışma alışkanlıkları, matematik başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?” şeklinde belirlenmiş olan alt probleme ait bulgular Tablo 5 de sunulmuştur. Tabloda matematik başarı durumuna ilişkin bilgiler Zayıf (Z), Geçer (G), Orta (O), İyi (İ) ve Pekiyi (P) değişkenleri şeklinde sunulmuştur.

Tablo 5: Çalışma alışkanlıkları açısından matematik başarı düzeyleri arasındaki farklılıklara ilişkin varyans analizi sonuçları

	Kaynak	S.D	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Aktif Öğrenme	Gruplar Arası	4	48,759	12,190	40,351	p<,001	G-Z, O-Z, I-Z P-Z, O-G, I-G P-G, I-O, P-O
	Grup İçi	995	300,585	,302			
	Genel	999	349,344				
Çalışma İçin Hazırlık	Gruplar Arası	4	53,276	13,319	37,788	p<,001	G-Z, O-Z, I-Z P-Z, O-G, I-G P-G, I-O, P-O
	Grup İçi	995	350,702	,352			
	Genel	999	403,977				
Test Yapma	Gruplar Arası	4	63,040	15,760	34,537	p<,001	G-Z, O-Z, I-Z P-Z, O-G, I-G P-G, I-O, P-O
	Grup İçi	995	454,033	,456			
	Genel	999	517,073				
Zaman Yönetimi	Gruplar Arası	4	37,952	9,488	23,594	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z O-G, I-G, P-G I-O, P-O
	Grup İçi	995	400,116	,402			
	Genel	999	438,068				
Ders Notları Almak	Gruplar Arası	4	54,187	13,547	31,407	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z O-G, I-G, P-G I-O, P-O
	Grup İçi	995	429,178	,431			
	Genel	999	483,365				
Ders Kitabını Okumak	Gruplar Arası	4	32,023	8,006	22,908	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z O-G, I-G, P-G I-O, P-O
	Grup İçi	995	347,727	,349			
	Genel	999	379,750				
Metni İşaretlemek ve Not Almak	Gruplar Arası	4	72,417	18,104	33,108	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z O-G, I-G, P-G I-O, P-O
	Grup İçi	995	544,089	,547			
	Genel	999	616,506				
Hafıza	Gruplar Arası	4	68,429	17,107	33,491	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z O-G, I-G, P-G I-O, P-O
	Grup İçi	995	508,242	,511			
	Genel	999	576,671				
Kelime ve Kavram Gelişimi	Gruplar Arası	4	57,809	14,452	26,813	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z O-G, I-G, P-G I-O, P-O
	Grup İçi	995	536,307	,539			
	Genel	999	594,116				
Motivasyon	Gruplar Arası	4	42,544	10,636	31,232	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z I-G, P-G, I-O, P-O
	Grup İçi	995	338,847	,341			
	Genel	999	381,391				
İnsan Kaynakları ve Dinlenme	Gruplar Arası	4	38,230	9,557	19,773	p<,001	O-Z, I-Z, P-Z I-G, P-G, I-O, P-O
	Grup İçi	995	480,952	,483			
	Genel	999	519,181				
Ödev Hazırlamada Stres ve Kaygı	Gruplar Arası	4	12,857	3,214	3,102	,015	Z-P, G-P O-P, I-P
	Grup İçi	995	1031,102	1,036			
	Genel	999	1043,959				

Tablo 5 incelendiğinde matematik başarı durumuna göre öğrencilerin, aktif öğrenme, çalışma için hazırlık, test yapma, zaman yönetimi, ders notları almak, ders kitabını okumak, metni işaretlemek ve not almak, hafıza, kelime ve kavram gelişimi, motivasyon, insan kaynakları ve dinlenme, ödev hazırlamada stres ve kaygı çalışma alışkanlıklarına ilişkin davranışları arasında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Tabloya bakıldığında çalışma alışkanlıklarından aktif öğrenme, çalışma için hazırlık, test yapma, zaman yönetimi, ders notları almak, ders kitabını okumak, metni işaretlemek ve not almak, hafıza, kelime ve kavram gelişimi, motivasyon, insan kaynakları ve dinlenme değişkenlerine göre matematik başarıları düşük olan öğrencilerin, matematik başarıları yüksek olan öğrencilere göre bu yöntemleri daha az kullandıkları, bu etkinliklere katılmalarının az olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak öğrencinin matematik notu arttığında, çalışma alışkanlıklarının bu yöntemlerine daha çok başvurdukları görülmüştür. Babadoğan 'a (2000) göre eğer bireylerin stillerinin ne

İldüğü belirlenirse, bireylerin nasıl öğrendiği ve nasıl bir öğretim tasarımı uygulanması gerektiği daha kolay bir şekilde anlaşılabilir. Böylece matematik başarısı düşük olan öğrencilerin doğru çalışma alışkanlıklarını kullanmamalarının neticesinde, bu başarısızlıkla karşılaşmış oldukları sonucu desteklenmektedir. Bir dersin anlaşılabilmesi için, öğrenci nasıl daha iyi öğrenebileceğinin peşine düşmelidir. Bunun yanında, matematik başarısı yüksek olan bir öğrencinin, matematik başarısı düşük olan öğrenciye göre daha az kaygılandığı bulgusuna da ulaşılmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin araştırmada ele alınan çalışma alışkanlıklarından en çok ders notları alma, en az da ödev hazırlamada stres ve kaygı alışkanlıklarına sahip oldukları belirlenmiştir.

Çalışma alışkanlıklarından metni işaretleme ve not almada kızların erkeklere göre daha etkin oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda ödev hazırlamada stres ve kaygı leğışkeni açısından kızların erkeklere göre, ödev hazırlarken daha az kaygılandıkları saptanmıştır.

Öğrencilerin sınıf düzeyi azaldıkça, çalışma alışkanlıklarından aktif öğrenme, çalışma için hazırlık, kelime ve kavram gelişimi yöntemlerini daha çok kullandıkları sonucuna varılmıştır. Bunun yanında sınıf seviyesi düşük olan öğrencilerin, ilerleyen sınıf seviyelerine göre zaman yönetimi alışkanlığına daha çok sahip oldukları görülmüştür.

Matematik başarısının çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisine bakıldığında, matematik başarısı yüksek olan öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını daha çok kullandıkları, çalışma alışkanlıkları konusunda daha bilinçli oldukları saptanmıştır. Öğrencilerin başarı durumu arttıkça, çalışma alışkanlıklarının detaylarına daha çok hâkim oldukları sonucuna varılmıştır. Özellikle bir çalışma programının oluşturulmasında, dersi dinleme ve tekrar edebilme yeteneği konusunda daha önde oldukları ve bunun sonucunda başarı ödülünü aldıkları görülmüştür. Matematik başarısı yüksek öğrencilerin zaman yönetimi konusunda daha fazla önem vermesi, Britton ve Tesser'in (1991) zaman yönetiminin akademik başarıyı etkilediği yönündeki hipotezlerini destekler niteliktedir. Başarısı düşük olan öğrencinin bu durumunun birçok sebebi olabilir. Yapılan araştırmaya göre başarısız öğrencilerin çalışma alışkanlıkları konusunda daha az etkin oldukları sonucunun çıkması, bu sebeplerden birinin de çalışma alışkanlığına sahip olmamaları veya yanlış çalışmaları olduğu söylenebilir. Aynı zamanda matematik başarısı düşük olan öğrencilerin, matematik başarısı yüksek olan öğrencilere göre ödev hazırlamada daha çok stres ve kaygı durumu yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin doğru çalışma alışkanlıklarını kullanmadıkları, daha da önemlisi çalışma davranışını göstermedikleri için başarısız oldukları da görülmüştür.

Araştırma bulgularına göre bazı önerilerde bulunulabilir.

1- Öğrencinin çalışmayı alışkanlık haline getirmesi sağlanmalıdır. Bir durumun alışkanlığa dönüşebilmesi için, bu durumun getirdiği sonuçtan mutlu olmak, hatta yokluğundan rahatsız olmak gerekmektedir. Öğrencinin matematik dersine çalışmasını sağlamak ve bunu alışkanlık haline getirmek için, çalıştığında hak ettiği başarıyı alması sağlanmalıdır. Zaten bu gururu ve güveni yaşayan öğrenci bir süre sonra alıştığı düzenden vazgeçmek istemeyecek, emeğinin karşılığını aldığını gördükçe çalışma alışkanlığını edinmiş olacaktır.

2- Öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi, kalıcı hale getirilmesi buna teşvik edilebilmesi için öğrencinin bu ortama bir şekilde çekilmesi gerekmektedir. Onu ısrarla davet etmek yerine, kendiliğinden katılmasının yolları aranmalıdır. Her işte olduğu gibi kişiyi harekete geçirecek en büyük güç kendisidir. Bu nedenle başlangıç noktası öğrenmeyi

kolaylaştıracak yan unsurlardan çok, öğrenci olmalıdır.

3- Matematik dersinin ön şart ilişkisi kuvvetli derslerden biri olduğu bilinmektedir. Bu nedenle öğrencinin öğrenme ortamına çekilmesi, yaşadığı olumsuzlukların giderilmesi öğrenim hayatının başlarından beri dikkatlice takip edilmelidir. Aksi halde daha yolun başında tökezleyen öğrencinin yokuşu çıkmaya hali, isteği ve morali olmayacaktır. İlkokul seviyesindeki öğrencilerin başlardan itibaren daha çok okuma ve yazma etkinliklerine önem verildiği gibi matematik dersinin öneminin de unutulmaması gerekmektedir. Aynı zamanda bu dersi başaramayacağı düşünülen öğrencilerin, bu dersten soyutlanmaması, kolay yolun seçilmemesi ve öğrencinin üstüne düşülmesi gerekmektedir. Çünkü bu durumun sağlanamaması halinde, ilerleyen sınıflarda yapılacak müdahaleler zorlaşmakta ve olumlu sonuçlar vermemektedir.

4- Öğretmenlerin özellikle ilköğretim matematiğine karşı olan tutum, davranış ve inanışlarının öğrencilerin matematiğe karşı olumlu tutum ve davranışlar oluşturmalarında önemli bir faktör olduğu araştırmacılar tarafından kabul edilmektedir (Kulm, 1980). Öğrencinin konuyu anlayamamasının doğal olduğu, bunun için sıkıntıya girmek yerine yardım isteyebileceği izlenimi yaratılabilirse, öğrencinin bu yük altında ezilmesi de engellenmiş olur.

5- Öğrenci için doğru olan çalışma alışkanlığını belirlemek için, öğrenciyi tanıma teknikleri kullanılabilir. Öğrencinin çoklu zekâ kuramına göre irdelenmesi gerçekleştirilebilir. Bu etkinliklerde deneyimli olan rehberlik servisinde öğrenci, öğretmen veya veli yardım talebinde bulunmalıdır. Doğru çalışma alışkanlıklarının bulunmasında öğretmen iyi bir gözlemci olmalıdır. Öğrencinin hangi adımda hata yaptığını, hangi yöntemle çalışarak çok daha başarılı olabileceğini, onunla öğrenme ortamında oldukça çok zaman geçiren öğretmen saptayabilir. Öğrencinin sorduğu sorulardan, dersi dinlerken kurduğu iletişimden ve yaptığı hatalardan bu sonuçlara ulaşmak mümkündür.

6- Şartlar uygunsa, öğrencinin ders çalışabileceği ayrı bir ortamın ailesi tarafından sağlanması gerekmektedir. Eğer ayrı bir mekân yaratılamıyorsa, ortak kullanım alanlarında öğrencinin çalışacağı zaman dilimleri aile tarafından bilinmeli ve onu rahatsız edecek hareketlerden kaçınılmalıdır. Fakat çalışma odası olduğu halde bu ortamdan öğrencinin olumsuz etkilenmesi de mümkündür. Özellikle çalışma masası karşısındaki resim, poster gibi dikkat çekici unsurlar öğrencinin düş kurarak çalışma sürecinden kopmasını ve zaman kaybetmesini de sağlayabilir. Bu nedenle çalışma ortamının bu olumsuzluklardan arındırılması gerekmektedir. Aynı zamanda başarılı olması için önünde hiçbir engel olmadığını ona hep hatırlatacak bir söz veya resim bu posterlerin yerine asılabilir. Ayrıca bunlara ek olarak okullarda geçekten çalışmaları yapılabileceği, çalışma ortamları oluşturmalıdır.

7- Ders çalışırken müzik dinlemek veya televizyon izlemek gibi davranışlar, öğrenciler tarafından çalışmayı olumsuz etkilediği düşünülse de, özellikle matematik dersi için istenen bir davranış şekli değildir. Bu nedenle öğrencilerin ders çalışırken sözü edilen davranışları sergilememeleri, konusunda çevresindekiler tarafından bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

8- Etkili ve iyi öğretmenler derse sadece kendileri iyi hazırlanmakla kalmayıp, öğrencilerini de iyi hazırlanmaya alıştırlırlar (Kızıltepe, 2002). Bunun için de öğrencinin ders öncesi hazırlıkları kalem ve defter temin etmekten öte ders ile ilgili bir ön hazırlığın yapılması yönünde olmalıdır. Bunun için ertesi gün derste işlenecek konudan öğrencinin haberi olmalı, hatta araştırma yapması istenmelidir. Öğretmenler bunu teşvik etmek amacıyla, dersin ilk beş dakikasında o günkü dersi özetleyebilen öğrencileri için, bir artı tablosu hazırlayarak, dönem boyunca bu davranışı başarılı bir şekilde tamamlayıp en fazla artı alana, bir dersliğine

öğretmenlik görevinin devredileceğini söyleyebilir.

9- Öğretmenlerin ders anlatımı esnasında değişik yöntemler kullanmaları, dersi zevki hale getirip katılımı arttırmaları, en çok dinleyerek öğrenmekten hoşlanan öğrenci için, matematik dersini korkulan bir ders olmaktan çıkaracaktır.

10- Öğrencilerin matematik ile ilgili kaynakları okurken önemli bilgilerin altını çizmeleri, anlamadıkları kelime ve ifadelerin anlamlarını araştırmaları tavsiye edilmelidir. Bunun yanında öğrenilen bilgilerin akılda kalması açısından, kısaltmalar, çarpıcı notlar, canlandırma teknikleri, öyküleştirme, kural ve formülleri değişik kelimelerle eşleştirme teknikleri öğrenciye gösterilmeli, hatta öğretmenler dersi anlatırken bu gibi örneklerden faydalanmalıdır.

11- Sınavlarda yapılan okuma hatalarını engellemek adına öğrencinin çalışma dilimi içerisinde, test çözme etkinliklerine bolca yer vermesi sağlanmalıdır.

12- Öğrencilerin motivasyonunu sağlamak için, matematik dersinde yapılan soruların, her türlü ödül yöntemi kullanılarak başarının takdir edilmesi gerekmektedir.

13- Ev ödevleri verilirken belli bir kaynağa bağlı kalınmamalıdır. Güncel bilgileri taşıyan, mümkünse öğretmenin hazırladığı çalışma yaprakları kullanılmalıdır. O gün derste öğrendiği konunun tekrarını yapabileceği şekilde hazırlanmalıdır. Çok kolay sorulardan oluşturulmuş, öğrenciye angarya gelecek şekilde hazırlanmaması gerektiği gibi, çok zor sorulardan oluşturularak aciz hissetmesi de engellenmelidir. Verilen ödevlerin takibinin yapıldığı, devamlılığı açısından öğrenciye hissettirilmelidir. Öğretmenin verdiği ödevi yapan öğrenci matematik dersine çalıştığını ve başarılı olduğunu hissetmeli, ödevlerini yaptığı için de gerçekten başarılı olabilmelidir.

14- Boş bir program hazırlanmalı ve programdaki bölüm sayısı kadar, yapılacak çalışmalar küçük kâğıtlara yazılmalıdır. Öğrenci her hafta başında, elindeki bu yapışkanlı etkinlik kâğıtlarını kullanarak haftalık bir çalışma programı hazırlamalı, değişikliğe gitmek istediğinde, yine hafta başında yer değişikliği yaparak yeni bir başlangıç yapmalıdır. Böylece sınava hazırlık döneminde her haftanın aynı şekilde geçtiğini düşünerek çalışmaktan sıkılan öğrencinin, bulunduğu şartlara göre tekrar çalışma programını oluşturması, onu çalışmaya devam etme konusunda motive edecektir. Aynı zamanda öğrencinin başkası zorladığı için değil kendi istediği için oluşturduğu programı, tamamlaması olasılığı da daha yüksek olacak, başında daha çok kendi payı olduğunu düşünebilecektir.

KAYNAKÇA

- Albayrak, M. (2000). *İlköğretimde matematik ve öğretimi*. Ankara: Aşık Matbaası
- Arslandaş, M. (2001). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları (Diyarbakır Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Dicle Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 162 Sf.
- Ataklı, A. (1998). "Niçin bazı aileler okula hiç uğramıyorlar?". *Öğretmen dünyası dergisi*, Sayı 227, 42-43.
- Ayas, A. (1996). Fen bilimlerinde yeni program geliştirme ve uygulama teknikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 149 – 155
- Babadoğan, C. (2000). Öğretim sitali odaklı ders tasarımı geliştirme. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 147, 61-63.
- Baki, A. & Bell, A. (1997). Ortaöğretim matematik öğretimi Cilt 1. Ankara: YÖK/dünya bankası milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi.
- Baykul, Y. (1999). İlköğretim birinci kademe matematik öğretimi. MEB öğretmen kitapları dizisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

- Binbaşıoğlu, C. (1991). Öğrenme psikolojisi. Ankara: Gül Yayınevi
- Britton, B. K. & Tesser A. (1991). Effects of time management practices on college grades. *Journal Of Educational Psychology*, 83(3), 405-410.
- Bulut, N. (1988). İnsan ve matematik. İzmir: Delta Bilim Yayınları
- Dilts, R. (1998). "Motivation", <http://www.nlpu.com/articles/artic17.htm>
- Ersoy, Y. & Ark. (1991). Matematik öğretimi. Anadolu Üniversitesi. Yayın No:401, Eskişehir: ETAMA.Ş.
- Ersoy, Y. (1992). "Mathematics education in Turkey: Challenges, constraints and need for an innovation", IN: Proc, IACME-8, Unesco Pub. (ED-92 WS-11), Paris, s.156-158, IN: Proc.
- Ertürk, S. (1972). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Yelken Tepe Yayınları. No:4
- Gürsoy, H. (2006). Okulda ve işyerinde verimli çalışma yolları / Hayrettin Gürsoy. – 5. baskı. Kocaeli: T.C. Kocaeli İl Millî Eğitim Müdürlüğü Yayınları.
- Hartog, M. & Brosnan, P.A. (1994). "Doing Mathematics with Your Child". ERIC Clearinghouse for Science Mathematics and Environmental Education Columbus OH. ED372967.
- Karasar, N. (1995). Bilimsel araştırma yöntemi, kavramlar, ilkeleri, teknikler. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s.54
- Kırcaali-iftar, G. (1998). Bilimsel araştırma yöntemleri. Nichtveröffen-Hichte unterrichtsnotizen. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, s.2-6.
- Kızıltepe, Z. (2002). İyi ve etkili öğretmen. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Sayı 126, 10-14.
- Kulm, G. (1980). Research on mathematics attitudes, Research in mathematics education. (356-387), NCTM.
- Lumsden, L.S. (1994). "Student motivation to learn". ERIC Digest, 92. ED370200
- Oğuzkan, F. (1991). "Okuma öğretimi" Türk dili ve edebiyatı öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniv. Açık Öğretim Fakültesi Yayını.
- Özçelik, D.A. (1987). Eğitim programları ve öğretimi. "Genel öğretim yöntemi". Ankara: ÖSYM Eğitim Yayını.
- Özgen, H. & Selen, D. (1997). Zaman yönetiminde yeni yönetim ve organizasyon yaklaşımları. *Standard Dergisi*, Sayı 425.
- Senemoğlu, N. (1999). İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı. Öğrenme ürünleri ve öğretimi. Burdur. 46s.
- Smith, J. (1996). Active learning of mathematics. *Mathematics teacher*, 154.
- Smith, J. (1998). Zaman yönetimi. (Çev: Ali Çimen). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Subaşı, G. (2000). Etkili öğrenme, Öğrenme stratejileri. *Millî Eğitim Dergisi*, 146 s.
- Tan, H. (1992). Psikolojik danışma ve rehberlik. İstanbul: Alkım Yayınevi
- Uğur, A. (2000). Çalışma hayatında zaman yönetimi. *Anahtar Dergisi*, Sayı 143.
- Uluğ, F. (1993). Okulda başarı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 164 s.
- Usova, G.M. (1989). Efficient studying strategies: Skills for successful learning. Pacific grove, CA: Brooks/Cole Pub.
- Yıldırım, A., Doğanay, A. & Türkoğlu, A. (2000). Okulda başarı için ders çalışma ve öğrenme yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 236 s.
- Yüksel, A. (1997). "Ders çalışma tekniklerinin öğrenci başarısına etkisi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 81 s.